

การดำเนินงานด้านกฎหมาย

ภารกิจหน้าที่ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ และความสำคัญของการพัฒนากฎหมาย

สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) เป็นหน่วยบังคับใช้พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งใช้บังคับการดำเนินงานเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และรังสีในทางสันติ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ความมั่นคงปลอดภัย และการพิทักษ์ความปลอดภัยอย่างเพียงพอที่จะป้องกันอันตรายจากผลกระทบทางนิวเคลียร์และรังสีต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมโดยดำเนินการตั้งแต่ ออกใบอนุญาตควบคุมดูแลตรวจสอบการใช้จนกระทั่งที่เลิกใช้ให้เป็นไปอย่างปลอดภัยตามพระราชบัญญัติและหลักมาตรฐานสากล

เป็นที่ทราบกันดีว่า พระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีทางนิวเคลียร์และรังสี จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกฎหมายเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี พร้อมทั้งการพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์เพื่อคุ้มครองประชาชน สิ่งแวดล้อม และเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายในทางสากลเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ ได้เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ... ได้ผ่านวาระ ๒ และวาระ ๓ ในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และอยู่ระหว่างการออกกฎหมายลำดับรองจำนวนกว่า ๔๙ ฉบับ และจะบังคับใช้เต็มรูปแบบในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ถือเป็นกฎหมายประวัติศาสตร์ของ ปส. ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลความปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสีของประเทศ ทุกขั้นตอนของการผลักดันพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้องทุกประการ ซึ่งเกิดจากความตั้งใจอันดี ความทุ่มเท เสียสละ และการผลักดันจากหลายภาคส่วนด้วยระยะเวลาอันยาวนานเกือบ ๑๐ ปี รวมทั้งหน่วยงานองค์กรระหว่างประเทศ ที่ให้การสนับสนุนด้านข้อมูล อาทิ ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) สหภาพยุโรป (European Commission: EU)

กระบวนการขั้นตอนการตราพระราชบัญญัติฯ

กระบวนการเสนอร่างกฎหมายของ ปส. ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ ณ ขณะนั้น คือ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งกำหนดให้การตราพระราชบัญญัติจะต้องดำเนินการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย โดยกำหนดให้ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ปส. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติโดยฝ่ายบริหาร และได้ตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย

ครบถ้วนแล้ว ซึ่งระหว่างกรรมาธิการร่างได้มีการรับฟังความคิดเห็นของส่วนราชการที่มีหน้าที่และภารกิจ เช่น การทหาร การสาธารณสุข การอุตสาหกรรม อีกทั้งเมื่อมีการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติในชั้นคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ได้มีการเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อออกเป็นกฎหมาย โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ขั้นตอนเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ โดยผ่านทางกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.)

(๑) ช่วงระหว่างวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๐ ปส. ได้ประชุมคณะอนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวให้สอดคล้องกับนโยบายของ วท.

(๒) ปส. เสนอร่างพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะอนุกรรมการฯ ต่อ วท. เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๐ และ วท. ได้แจ้งให้ ปส. ปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายดังกล่าวเรื่อยมาพร้อมทั้งได้สั่งให้ ปส. นำร่างกฎหมายดังกล่าวผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติด้วย

(๓) วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๐ คณะกรรมการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ได้พิจารณาและเห็นชอบร่างกฎหมายดังกล่าวแล้ว และ ปส. ได้มีบันทึกถึง วท. เพื่อส่งร่างกฎหมายให้พิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๐

(๔) วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๐ วท. ได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (รมว.วท.) และในวันเดียวกัน รมว.วท. ได้ลงนามเห็นชอบกับร่างกฎหมายที่เสนอโดย ปส. แล้ว

(๕) วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ วท. มีหนังสือที่ วท (ปคร.) ๐๔๐๔/๕๐๐๗๒๘๙ ฉบับลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ เพื่อส่งร่างพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... ให้แก่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

๒. ขั้นตอนการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(๑) คณะกรรมาธิการการพลังงานแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... เพื่อพิจารณาศึกษาและปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(๒) ช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ ๒๕ กันยายน ถึง ๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ได้เชิญ ปส. มาให้ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกฎหมายดังกล่าวและได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายตามความเหมาะสมและได้เสนอร่างพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... ต่อคณะกรรมาธิการการพลังงานแห่งชาติ

(๓) เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมาธิการการพลังงานแห่งชาติ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... และได้ให้นำเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และในวันเดียวกันรัฐบาลได้รับร่างกฎหมายดังกล่าวเพื่อนำไปพิจารณาโดยจะเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วันต่อไป

(๔) ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้หมดวาระลง จึงทำให้อำนาจร่างพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ... ถูกส่งกลับมายังคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อตรวจสอบร่างกฎหมาย โดยที่ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้เริ่มพิจารณาในชั้นคณะกรรมการกฤษฎีกานับตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ เป็นต้นมา

(๕) วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. แล้วเสร็จ โดยได้มีการปรับปรุงเป็นร่างกฎหมาย

ใหม่จำนวน ๑๕๒ มาตรา และแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติ เป็น “ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. ...” พร้อมทั้งได้ยกเลิกพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๐๘

(๖) วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ ครม. ได้ลงมติเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไข มาตรา ๑๓ (๖) และมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(๗) วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิป ปนช.) ได้มีมติให้ ปส. และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานำร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. ... ไปทบทวนแก้ไขปรับปรุง โดยตัดประเด็นอันเกี่ยวกับ “โรงไฟฟ้านิวเคลียร์” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดต่าง ๆ ออกทั้งหมด โดย ปส. ได้ทำหนังสือชี้แจงข้อสังเกต เสนอต่อ ประธานคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิป ปนช.)

(๘) วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิป ปนช.) ได้มีมติเห็นชอบในหลักการก่อนนำเข้าสู่ประชุมกับคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(๙) วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. แล้วมีความเห็นว่า เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. เป็นข้อกฎหมายที่มีความละเอียดอ่อนอาจส่งผลกระทบต่อประชาชน จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการศึกษาขึ้นคณะหนึ่ง โดยมี ท่านพลเอกสกันธ์ เป็นประธานคณะกรรมการศึกษาดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. ... ก่อนนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมีกำหนดระยะเวลาในการศึกษาข้อมูล ๓ ถึง ๔ สัปดาห์

(๑๐) วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ คณะกรรมาธิการพลังงาน เชิญ ปส. เข้าร่วมชี้แจงหลักการและเหตุผลในการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฯ และวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมาธิการการสื่อสารมวลชนฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ขอเชิญเข้าร่วมการประชุมพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. เป็นการล่วงหน้า เพื่อประกอบการพิจารณาศึกษาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ปส. ได้ชี้แจงหลักการและวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. ซึ่งมุ่งการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยจากการใช้ประโยชน์พลังงานนิวเคลียร์และรังสี ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และแก้ไขประเด็นปัญหาต่างๆ ของพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔

(๑๑) วันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิป ปนช.) ครั้งที่ ๔๐/๒๕๕๘ ได้มีมติให้ ปส. กลับมาพิจารณารายงานของคณะกรรมการการพลังงาน และ คณะกรรมาธิการการสื่อสารมวลชนฯ โดยเห็นควรแก้ไขชื่อ ร่างพระราชบัญญัติ จาก “ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ.” เป็น “ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ.”

(๑๒) วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ปส. ได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาการแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. เพื่อรายงานต่อ ปกท.วท. เสนอ รมว.วท. เพื่อลงนามในหนังสือถึงประธานกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิป ปนช.) ต่อไป โดยขั้นนี้ ปส. ไม่ขัดข้องในการแก้ไขชื่อร่างพระราชบัญญัติ จาก “ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ.” เป็น “ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ.”

(๑๓) วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. ได้เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วาระที่ ๑ โดยสมาชิก สนช. ได้ลงมติ เห็นด้วย ๑๘๙ เสียง งดออกเสียง ๒ เสียง ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอและได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. เพื่อพิจารณารายละเอียดเรียงรายมาตรา

(๑๔) วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ – ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. มีการประชุมเพื่อพิจารณาทั้งหมด จำนวน ๑๙ ครั้ง ได้พิจารณาตรวจสอบและเพิ่มเติม แก้ไขถ้อยคำในร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. เพื่อเสนอเข้า สนช. วาระ ๒ – ๓ ต่อไป

(๑๕) วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. ได้เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วาระที่ ๒ และ ๓ โดยสมาชิก สนช. ได้ลงมติ เห็นด้วย ๑๔๔ เสียง ไม่เห็นด้วย ๑ เสียง งดออกเสียง ๕ เสียง ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ. ได้ผ่านวาระ ๓ เรียบร้อยแล้ว โดยมีการแก้ไขชื่อพระราชบัญญัติ จาก “ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์ พ.ศ.” เป็น “ร่างพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ.”

(๑๖) วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลใช้บังคับในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

กฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙

ขั้นตอนการร่างกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙

การยกร่างกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศคณะกรรมการฯ ระเบียบสำนักงาน ปส. มีกระบวนการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ส่วนราชการยกร่างกฎหมายลำดับรอง โดยผ่านคณะทำงานร่างกฎหมาย ของ ปส. ประกอบด้วยนักวิชาการของ ปส. ที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น พิจารณายกร่างโดยปรับปรุงจากแนวทางเดิมตามพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคณะทำงานร่างกฎหมายของ ปส. จะพิจารณาและกลั่นกรองร่างกฎหมายลำดับรอง ก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการกฎหมายและการขับเคลื่อนให้ดำเนินการตามกฎหมาย

ขั้นตอนที่ ๒ เสนอร่างกฎหมายที่ยกร่างผ่านคณะทำงานต่อคณะกรรมการกฎหมาย ฯ ซึ่งทำหน้าที่ในการศึกษา วิเคราะห์ทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านพลังงานนิวเคลียร์ให้ทันต่อสถานการณ์ รวมทั้ง ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ต่อคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ

ขั้นตอนที่ ๓ ในกรณีที่ร่างกฎหมายดังกล่าว กำหนดให้ต้องได้รับคำแนะนำของคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ จะเสนอร่างต่อคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ โดยคณะกรรมการจะพิจารณาในรายละเอียดความเหมาะสมในแต่ละประเด็นพร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างฯดังกล่าวให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ ๔ กระบวนการรับฟังความคิดเห็น

ปส. ได้มีการเผยแพร่ร่างกฎหมายลำดับรองทุกฉบับบนเว็บไซต์ และประสานงานไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) โดยเจ้าหน้าที่แจ้งว่า การเผยแพร่สามารถกระทำผ่านเว็บไซต์ของ ปส. www.oap.go.th ได้ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๐ ถึง ๘ กันยายน ๒๕๖๐ มีจำนวนผู้อ่านทั้งหมด ๑๑,๕๐๓ คน

ทั้งนี้ กฎกระทรวงเป็นกฎหมายลำดับรองซึ่งไม่ใช่กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้ต้องรับฟังความคิดเห็น แต่ทั้งนี้ เพื่อเป็นการดำเนินการและปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ปส. จึงได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกระทรวงก่อนที่จะเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีตลอดมา

การยึดหลักตามมาตรฐานสากล

การใช้ประโยชน์จากกัมมันตภาพรังสี มีผลกระทบในทางที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้ได้รับรังสีเกิดขึ้นเสมอ จึงไม่ควรมีการได้รับรังสีโดยไม่จำเป็น เอกสาร Radiation Protection and Safety of Radiation Sources (GSR Part-๓) ของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ ซึ่งจัดทำขึ้นตามข้อมูลของ International Commission on Radiological Protection (ICRP) จึงกำหนดเป็นข้อตกลงให้ทุกประเทศสมาชิกมีกระบวนการกำกับดูแลการใช้งานวัสดุกัมมันตรังสีและเครื่องกำเนิดรังสี

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงกำกับดูแลตั้งแต่การใช้พลังงานนิวเคลียร์ไปถึงการใช้เครื่องกำเนิดรังสีที่มีค่าพลังงานสูงสุดเกินกว่า ๕ keV ซึ่งหมายรวมถึงเครื่องกำเนิดรังสีทางทันตกรรมที่มีค่าพลังงานอยู่ที่ ๖๐ keV – ๑๒๐ keV ด้วยโดยเป็นไปตามมาตรฐานของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) ที่กำหนดให้เครื่องกำเนิดรังสีทางทันตกรรมต้องอยู่ภายใต้กระบวนการอนุญาต (Authorization by Licensing or Registration)

ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ออสเตรเลีย มาเลเซีย สิงคโปร์จึงมีกฎหมายลักษณะเดียวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อส่งเสริมการใช้งานเครื่องกำเนิดรังสีทางทันตกรรมให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐานและปลอดภัยทั้งต่อผู้ป่วย ประชาชน และตัวผู้ใช้เครื่องเอง โดยผู้ใช้และผู้ครอบครองเครื่องต้องตระหนักในความปลอดภัยทางรังสีเนื่องจาก “**ไม่มีการใช้งานเครื่องกำเนิดรังสีใดๆ ที่ปราศจากความเสี่ยง**”

ประเทศดังกล่าวข้างต้นจะมีการกำหนดข้อบังคับประกอบการใช้งานเครื่องกำเนิดรังสีทางทันตกรรมเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เกี่ยวข้องโดยละเอียด นอกจากตัวเครื่องกำเนิดรังสีที่ผ่านการตรวจสอบว่าปลอดภัยแล้ว ยังต้องคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ เช่น การพิจารณาโครงสร้างการกำบังรังสี การติดตั้งและระยะระหว่างกำแพง การตรวจสอบการใช้งานพื้นที่ข้างห้องติดตั้งเครื่องฯ การประเมินปริมาณการใช้งานของเครื่อง ความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องอย่างปลอดภัย การมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเครื่องหรือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสี ข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัสุขอนามัยในประเทศนั้น ๆ ซึ่งแต่ละประเทศมีการกำหนดรายละเอียดที่แตกต่างกัน แต่ไม่มีประเทศใดที่ยกเว้นการกำกับดูแลการใช้งานเครื่องกำเนิดรังสีทางทันตกรรมหรือจัดให้มีเฉพาะการตรวจสภาพเครื่องโดยไม่พิจารณาประเด็นความปลอดภัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายทางนิวเคลียร์และรังสีที่ใช้กำกับดูแลการใช้งานเครื่องกำเนิดรังสีทางทันตกรรม

หัวข้อ	มาเลเซีย	สิงคโปร์	ออสเตรเลีย	นิวซีแลนด์	อินเดีย
กฎหมาย	Atomic Energy Licensing Act ๑๙๘๔/๒๐๐๖	Radiation Protection Act ๒๐๐๗/๒๐๑๖	Australian Radiation Protection and Nuclear Safety Act ๑๙๘๘/๒๐๑๖	Radiation Safety Act ๒๐๑๖	The Atomic Energy Act ๑๙๖๒ (Atomic Energy Rules ๒๐๐๔)
หน่วยงานกำกับดูแล	AELB (Atomic Energy Licensing Board)	RPNSD (The Radiation Protection & Nuclear Safety Department)	ARPANSA (Australian Radiation Protection and Nuclear Safety Agency)	Office of Radiation Safety	AERB (Atomic Energy Regulatory Board)
ผู้ประสงค์จะใช้งานเครื่องเอกซเรย์ทางทันตกรรม	ยื่นขอรับใบอนุญาตครอบครอง Class C	ยื่นขอรับใบอนุญาตครอบครอง L๓	ยื่นขอรับใบอนุญาตหรือขึ้นทะเบียน (แล้วแต่รัฐและประเภทเครื่อง)	ยื่นขอรับใบอนุญาตครอบครอง Source License	ยื่นขอรับใบอนุญาตใช้งานเครื่องเอกซเรย์
ข้อกำหนดผู้รับผิดชอบดูแลการใช้งานให้ปลอดภัย	ต้องระบุผู้ดูแลการใช้งานซึ่งต้องเป็นทันตแพทย์และขึ้นทะเบียน Annual Practising Certificate (APC)	ต้องมีผู้รับผิดชอบความปลอดภัยในการใช้งานที่ได้รับใบอนุญาต L๕	ต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสี (RSO) ที่มีคุณสมบัติเพียงพอและได้รับการรับรองจากหน่วยงานกำกับดูแล	ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยที่ระบุไว้ในกฎหมาย	ต้องมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสี (RSO) ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานกำกับดูแล
ข้อกำหนดผู้ใช้งานเครื่องเอกซเรย์	ทันตแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมโดยได้รับอนุญาตจากหน่วยงานกำกับดูแล	ต้องขึ้นทะเบียน R๑ เพื่อปฏิบัติงาน	ทันตแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่ได้รับการรับรอง	ทันตแพทย์หรือผู้ได้รับใบอนุญาตใช้งานเครื่องเอกซเรย์	ต้องมีคุณสมบัติและการฝึกอบรมตามที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดและปฏิบัติตาม safety code
บทลงโทษ	ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ ริงกิตมาเลเซีย หรือจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ	ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ	แล้วแต่รัฐ สูงสุด ๒,๐๐๐ penalty unit ประมาณ ๓๖๐,๐๐๐ ดอลลาร์ออสเตรเลีย	ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์นิวซีแลนด์	ปรับ หรือ จำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ตารางเปรียบเทียบการกำกับดูแล ความปลอดภัยเครื่องกำเนิดรังสีทางการแพทย์

ประเด็น	ประเทศ									
	ไทย	เกาหลี	ญี่ปุ่น	อินเดีย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	แคนาดา (Ontario)	สหรัฐอเมริกา	สหภาพยุโรป	ออสเตรเลีย ตะวันตก
การยกเว้น	< ๕keV (ไม่มีการยกเว้น)	ไม่มีการยกเว้น	ไม่มีการยกเว้น	ไม่มีการยกเว้น	ไม่มีการยกเว้น	ไม่มีการยกเว้น	ไม่มีการยกเว้น	ไม่มีการยกเว้น	ไม่ยกเว้นให้กิจกรรม Human Imaging ใดๆ	ไม่มีการยกเว้น
รูปแบบการขึ้นทะเบียนเครื่องกำเนิดรังสีทางทันตกรรม	Authorization by Licensing	Registration โดย District Government	*Certification by Third Party or Minister (Class-II Medical Device)	Authorization by Licensing	Licensing (Lic & Lic Type License)	Licensing/ Class-C License	Registration	Registration โดย State Government	Licensing หรือ Registration ตามที่แต่ละประเทศจะกำหนด	Registration of irradiating apparatus
หน่วยงานกำกับดูแล	สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ	Ministry of Health and Welfare/ District Government	Ministry of Health, Labor and Welfare	AERB / Central Government	Radiation Protection & Nuclear Science Department (RPNSD), National Environment Agency (by Director General)	Ministry of Health, with general license granted by the power of Atomic Energy Licensing Board	Ministry of Health/ Provincial Government	NRC, FDA, States Government	Ministry of Health/Radiation Council/ Ministry of Science ขึ้นกับแต่ละประเทศ	Government of Western Australia Radiological Council
หน่วยงานตรวจเครื่อง	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	Ministry of Health and Welfare	Third Party / Minister of Health Labor and Welfare	Authorized person by the Central Government	Radiation Protection & Nuclear Science Department (RPNSD)	Ministry of Health	XRIS Inspector Appointed by Minister of Health	ขึ้นกับแต่ละรัฐ (เช่น Illinois Emergency Management Agency, *Texas Dept. of State Health Service)	หน่วยงานกำกับดูแลหรือ Technical Support organization ที่รัฐกำหนด	Radiological Council by authorized officer
พ.ร.บ./Act ที่ใช้ในกรกำกับ	พ.ร.บ.พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ.๒๕๕๙	*Medical Service Act.	Pharmaceutical Affairs Law	Atomic Energy Act, ๑๙๖๒ and Amendments	Radiation Protection Act.	Atomic Energy Licensing Act ๑๙๖๑	Healing Arts Radiation Protection Act	Code of Federal Regulations Title ๒๖ และ State Law	*Euratom Directive ๘๖/๒๐๑๓	Australian Radiation Protection Safety Act ๑๙๖๕
การกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ RSO	มี	มี *(Article ๓๗)	TBC	มี (เรียกว่า Radiological Safety Officer)	แล้วแต่ Licensee เป็นผู้ Nominate (Radiation Protection Section ๕๑)	แล้วแต่กรณี ขึ้นกับดุลพินิจของหน่วยงานกำกับดูแล	มี (เรียกว่า Radiation Protection Officer, RPO)	ขึ้นกับแต่ละรัฐ บางรัฐจะมี RSO บางรัฐจะกำหนดหน้าที่ให้ผู้อนุญาตปฏิบัติมาตรการความปลอดภัยตามคู่มือ	มี (เรียกว่า Radiation Protection Officer, RPO)	มี
บทลงโทษหากไม่ขออนุญาต	มาตรา ๑๑๖ จำคุกไม่เกิน ๒ปี หรือปรับไม่เกิน ๒ แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	*ปรับไม่เกิน ๓ ล้านวอน	TBC	จำคุกไม่เกิน ๑ปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ	สูงสุด จำคุกไม่เกิน ๕ปีหรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ	สูงสุด จำคุกไม่เกิน ๑๐ปี ปรับไม่เกิน ๑ แสนริงกิต หรือทั้งจำทั้งปรับ	จำคุกไม่เกิน ๑๒เดือน ปรับไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ ดอลลาร์หรือทั้งจำทั้งปรับ	Administrative Penalty ขึ้นอยู่กับรัฐ	บทลงโทษปรับแตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศในเครือสหภาพยุโรป	ปรับไม่เกิน ๑๐๐๐ เหรียญออสเตรเลีย
*เอกสารอ้างอิง	พ.ร.บ.พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙	http://elaw.kjri.go.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=๒๑๖๒๗&type=part&key=๓๖	https://www.jmdc.com/classification.html	http://www.aerb.gov.in/AERBPortals/pages/English/actsrules/aea_jsp_action	http://www.nea.gov.sg/anti-pollution-radiation-protection/radiation-protection/regulatory	http://portal.aelb.gov.my/sites/myansn/ANSNTopics/RegInfras/Documents/P.U.(A)๑๙๙/Licensing_๑๙๙๖.pdf	https://marshield.com/resources/dental-medical-x-ray-facilities-regulations-canada/	https://www.dsh.s.texas.gov/radiation/x-ray/dental.aspx	https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/CELEX-๒๖๐๑๓L๑๕๙-EN-TXT.pdf	http://www.radiologicalcouncil.wa.gov.au/pages/FAQ/dentists.html

ประโยชน์ต่อประชาชน

- เป็นการกำกับดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชน ตามมาตรฐานสากลของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ
- เป็นการปฏิบัติงานกับรังสี โดยใช้หลัก ALARA (As Low As Reasonably Achievable) หรือการได้รับรังสีน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
- มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสีเพื่อรับผิดชอบความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนในสถานประกอบการ (เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ และในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน)
- มีข้อมูลการครอบครอง ใช้ นำเข้า ส่งออก และผู้รับผิดชอบเครื่องกำเนิดรังสีทั่วประเทศ (เพื่อป้องกันการสูญหาย และการนำไปใช้ในทางที่มิชอบ)
- มีการเก็บข้อมูลปริมาณรังสีของผู้ปฏิบัติงาน (การได้รับปริมาณรังสีในร่างกาย)

เรียนรู้ความผิดพลาดของการตรากฎหมายที่ผ่านมา

การบังคับใช้พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ เพื่อยกระดับมาตรฐานในการกำกับดูแลการใช้ประโยชน์จากพลังงานนิวเคลียร์และรังสีให้เทียบเท่ากับนานาชาติ หากมีการกำหนดกฎเกณฑ์ให้ด้อยกว่าหรือไม่เหมาะสมกับการกำกับดูแลความปลอดภัย ความมั่นคงปลอดภัยทางนิวเคลียร์และรังสี และการพิทักษ์ความปลอดภัยทางนิวเคลียร์อาจส่งผลให้เกิดการชำร่วยกับเหตุการณ์ที่องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ หรือ ICAO ให้ธงแดงแก่ประเทศไทย ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่นานาชาติประเมินมาตรฐานความปลอดภัยของไทยต่ำลง และอาจส่งผลกระทบต่อการค้าและการระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ได้ ดังนั้นในแง่มุมมองเดียวกัน หากประเทศไทยมีระบบการกำกับดูแลที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานอาจทำให้ประเทศต่าง ๆ ไม่ยอมรับกับการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และรังสีของประเทศไทยได้

สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเชิงมาตรฐานสากล การรักษาพื้นที่คนต่างชาติเข้ามาใช้บริการเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่น่ารายได้หลักเข้ามาสู่ประเทศไทยจำนวนมาก หากมีข่าวตีพิมพ์ว่า **การเอกซเรย์ฟันในประเทศไทยไม่ได้รับการกำกับดูแลด้วยกฎหมายอะไรเลย** จะมีผลกระทบต่อคลินิกทันตกรรมของประเทศว่าไม่มีมาตรฐาน ไม่มีความปลอดภัยทางรังสีหรือไม่ เรื่องนี้จึงเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาและให้ความสำคัญเพราะเป็นภาพลักษณ์ระดับประเทศ ไม่ได้มองเพียงเรื่องวิชาการเท่านั้น